

Gids ruimtelijke kwaliteit Peel en Maas

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN PEEL EN MAAS;

Overwegende dat:

- De gemeenteraad in haar vergadering van 22 februari 2022 de verordening op de gemeentelijke adviescommissie heeft vastgesteld;
- Op basis hiervan de gemeentelijke adviescommissie is ingesteld;
- Besloten is de Nota ruimtelijke kwaliteit en het kwaliteitskader buitengebied samen te voegen in een nieuw integraal ruimtelijk kwaliteitskader;
- De omgevingswet het omgevingsprogramma als een van de 6 kerninstrumenten mogelijk maakt;
- Het omgevingsprogramma een uitwerking bevat hoe we de doelstellingen, op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, uit de kaderstellingen en omgevingsvisie willen bereiken.

BESLUITEN:

1. De Gids ruimtelijke kwaliteit Peel en Maas vaststellen als vrijwillig programma op basis van artikel 3.5 Omgevingswet
2. Het onderdeel Instrument en kwaliteitsmatrix, behorende bij de gids, vast te stellen als beleidsregel op grond van artikel 1.3 lid 4 van de Algemene wet bestuursrecht conform bijlage 3194617 Gids-Werkwijze en kwaliteitsmatrix behorende bij dit collegevoorstel en collegebesluit

1. INLEIDING

Het integraal werken en het verbinden van opgaven, van zowel de kern als het buitengebied, vormen een van de uitgangspunten voor de Omgevingswet. Binnen de schaarse ruimte moeten we invulling geven aan de vele opgaven zoals woningbouw, landbouwtransitie, bedrijfsontwikkeling, natuurontwikkeling, energietransitie en klimaatadaptatie. Dit alles legt druk op de ruimtelijke kwaliteit.

In Peel en Maas zijn we trots op de (ruimtelijke) kwaliteiten van onze leefomgeving. In de kaderstelling ruimte hebben we ons daarom tot doel gesteld dat versterking van de ruimtelijke kwaliteit het uitgangspunt is. Een ruimtelijke ontwikkeling draagt zoveel mogelijk bij aan de waarden en kwaliteiten van het gebied. De gemeenteraad van Peel en Maas heeft daarom in februari 2022 een nieuwe verordening op de Gemeentelijke Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) vastgesteld, waarmee de huidige adviescommissies gericht op Erfgoed, Welstand en Landschap met elkaar versmolten worden. Daarbij verbindt het de bebouwde omgeving met het buitengebied. In vervolg hierop is dit Programma ruimtelijke kwaliteit ontwikkeld om vorm en inhoud te geven aan de ruimtelijke kwaliteit in Peel en Maas.

Leeswijzer

Deze Gids Ruimtelijke Kwaliteit geeft een beschrijving van de ruimtelijke kwaliteit in Peel en Maas en vormt een handboek voor hoe initiatieven kunnen bijdragen aan deze ruimtelijke kwaliteit.

Daarnaast fungeert de gids als een leidraad bij het gesprek met de Gemeentelijke Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit. Een gids die u vooral wilt laten kennismaken met de prachtige plekken van de gemeente: van het Maasdal, de hoge zandgronden tot aan de Peel. Aan de hand van inspirerende voorbeelden wordt uitgelegd hoe een ruimtelijk initiatief kan bijdragen aan het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit in zowel het buitengebied, de kern als de kernrandzone.

Werking Gids Ruimtelijke Kwaliteit

De Gids Ruimtelijke kwaliteit is opgebouwd uit drie delen:

Deel 1: Werkwijze en kwaliteitmatrix

Deel 2: Atlas gebiedstypen

Deel 3: Inspiratieboek

Deel 1: Werkwijze en kwaliteitmatrix

In hoofdstuk 1, inleiding, leest u wat de Gemeentelijke Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit doet, en hoe de Gids Ruimtelijke Kwaliteit werkt. Deze werkwijze is van toepassing op verschillende ruimtelijke initiatieven, waarvan u in hoofdstuk 2 een overzicht vindt. In hoofdstuk 3, Kwaliteitsmatrix, is een overzicht opgenomen van de manier waarop ambtelijk en door de Adviescommissie initiatieven worden beoordeeld, en hoe u met uw initiatief kunt bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit in de gemeente Peel en Maas.

Figuur 1 Overzicht onderdelen Gids Ruimtelijke Kwaliteit gemeente Peel en Maas.

Overige delen

De duiding van de ruimtelijke kwaliteit in onze gemeente vindt u in Deel 2 en 3, de Atlas Gebiedstypen en het Inspiratieboek. De Atlas Gebiedstypen geeft een overzicht en voorbeelden van de belangrijkste ruimtelijke kwaliteiten en opgaven in de verschillende kernen en gebiedstypen in onze gemeente. In het Inspiratieboek vindt u ontwikkelprincipes die handvatten geven voor het bijdragen aan ruimtelijke kwaliteit met een initiatief. Daarbij zijn ter illustratie en inspiratie ook voorbeelden opgenomen uit de gemeente Peel en Maas.

2. WERKWIJZE

HOE WERKT DE ADVIESCOMMISSIE RUIMTELIJKE KWALITEIT?

Als gemeente Peel en Maas zijn we ervan overtuigd dat de gemeente, ondernemers en inwoners gezamenlijk willen vormgeven aan een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. De ruimtelijke en esthetische kwaliteit vormen onderdeel van onze dagelijkse omgeving: van een aantrekkelijk vestigingsklimaat op het bedrijventerrein, een dorpshart dat de geschiedenis van de kern vertelt tot een woonwijk waar het aangenaam verblijven is. Een optelsom van verschillende initiatieven en ruimtelijke ingrepen leidt in de praktijk niet altijd vanzelfsprekend tot een verbeterde ruimtelijke kwaliteit. In een regisserende rol - met een ontwikkelgerichte houding - heeft de gemeente Peel en Maas het welstandstoezicht als wettelijk sturingsinstrument.

De gemeente Peel en Maas sterk in op zelfsturing en wil de gemeente loslaten waar kan en inwoners en ondernemers de ruimte bieden bij het realiseren van hun initiatieven. Het duiden van de bestaande ruimtelijke kwaliteiten in deze Gids heeft daarmee twee doelen. Enerzijds het waarborgen van cultuur-historische en landschappelijke waarden en anderzijds ruimte bieden aan initiatiefnemers om hierop voort te borduren.

Bij een aanvraag van een omgevingsvergunning wordt ambtelijk beoordeeld of het initiatief voldoet aan 'de redelijke eisen van welstand'. In specifieke gevallen (zie volgende pagina) adviseren de onafhankelijke Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit - experts op het gebied van erfgoed, landschap, architectuur en stedenbouw - het college van B&W.

Kwaliteitsverbetering blijft altijd maatwerk. De gebiedseigen principes uit deze Gids om de ruimtelijke kwaliteit te waarborgen, bieden hiervoor houvast. Tegelijkertijd is er altijd ruimte voor dialoog met de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit.

Welke positie heeft het welstandsbeleid?

De gemeenteraad bepaalt als hoogste gemeentelijke bestuursorgaan de beleidskeuzes over vorm, inhoud en reikwijdte van het welstandsbeleid en stelt daarvoor de instrumenten vast. De uitvoering van het welstandsbeleid ligt bij het college van burgemeester en wethouders.

Dit bestaat primair uit de uitoefening van het welstandstoezicht bij de verlening van de omgevingsvergunning. De advisering in het kader van het welstandstoezicht ligt bij de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit.

De uitvoering van het welstandsbeleid is op twee manieren navolgbaar:

- Het advies van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit wordt schriftelijk gemotiveerd aan de hand van de gebiedseigen principes of criteria uit een beeldkwaliteitsplan en aan het college van B&W voorgelegd.
- De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit legt jaarlijks verslaglegging af aan de gemeenteraad over de verrichte werkzaamheden. In dit jaarverslag is ook opgenomen hoe het college van B&W is omgegaan met de adviezen van de commissie.

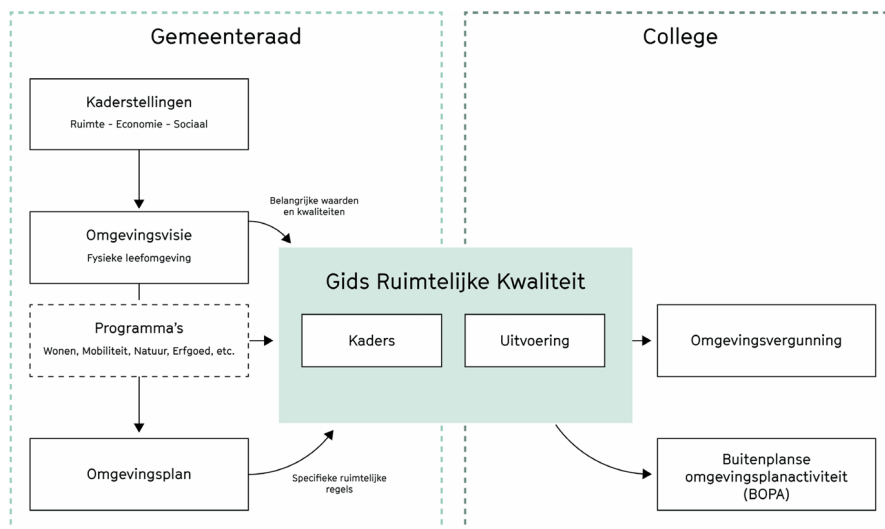
Deze gids ruimtelijke kwaliteit is een programma op basis van artikel 3.5 Omgevingswet. Belangrijke waarden en kwaliteiten zijn in deze Gids vertaald naar gebiedseigen principes. Deze Gids biedt kaders, houvast en inspiratie voor uitvoeringsplannen bij initiatieven. Verder geeft de Gids een beleidsregel voor wanneer en in welke mate een landschappelijke inpassing verplicht is.

Wanneer ga ik langs bij de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit?

In het verleden had een welstandscommissie vaak alleen een toetsende rol, maar de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit gaat graag van het begin af aan met u in gesprek. Zo is het altijd mogelijk om een vooroverleg aan te vragen of advies in te winnen, ook indien uw initiatief niet valt onder het welstandsbeleid.

De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit voorziet u en het college van B&W van advies als uw initiatief:

- een **rijksmonument** is of is aangewezen als gemeentelijke monument op basis van de **erfgoedverordening Peel en Maas**
- onderdeel uitmaakt van een **beeldbepalend dorpsgezicht**. Deze gebieden zijn in de Nota Ruimtelijke Kwaliteit uit 2011 aangewezen als beeldbepalend voor de betreffende kern en vormen een belangrijk onderdeel van de ruimtelijke structuur en de identiteit van de kern. De beeldbepalende dorpsgezichten zijn terug te vinden op de kernenkaarten per dorp in de 'Atlas Gebiedstypen'.
- onderdeel uitmaakt van een **beeldkwaliteitsplan**. Bij de totstandkoming van een nieuwbouwproject van relatieve omvang wordt doorgaans vooraf een beeldkwaliteitsplan opgesteld om de onderlinge eenheid te bewaren en het project in te bedden in zijn omgeving. Voor een overzicht van deze beeldkwaliteitsplannen, zie: <https://www.peelenmaas.nl/inwoners-en-ondernemers/vergunning-of-toestemming/bouwen-en-wonen/welstand?sqr=beeldkwaliteitsplan>.
- onderdeel uitmaakt van het gebiedstype **rivier- en beekdal, bos- en mozaïeklandschap** of **bolle akker** van de gebiedstypekaart (zie figuur 3). Deze gebieden kennen een hoge cultuurhistorische waarde, landschappelijke waarde en/ of natuurwaarde voor de gemeente Peel en Maas. De landschappelijke inpassing luistert hier nauw.

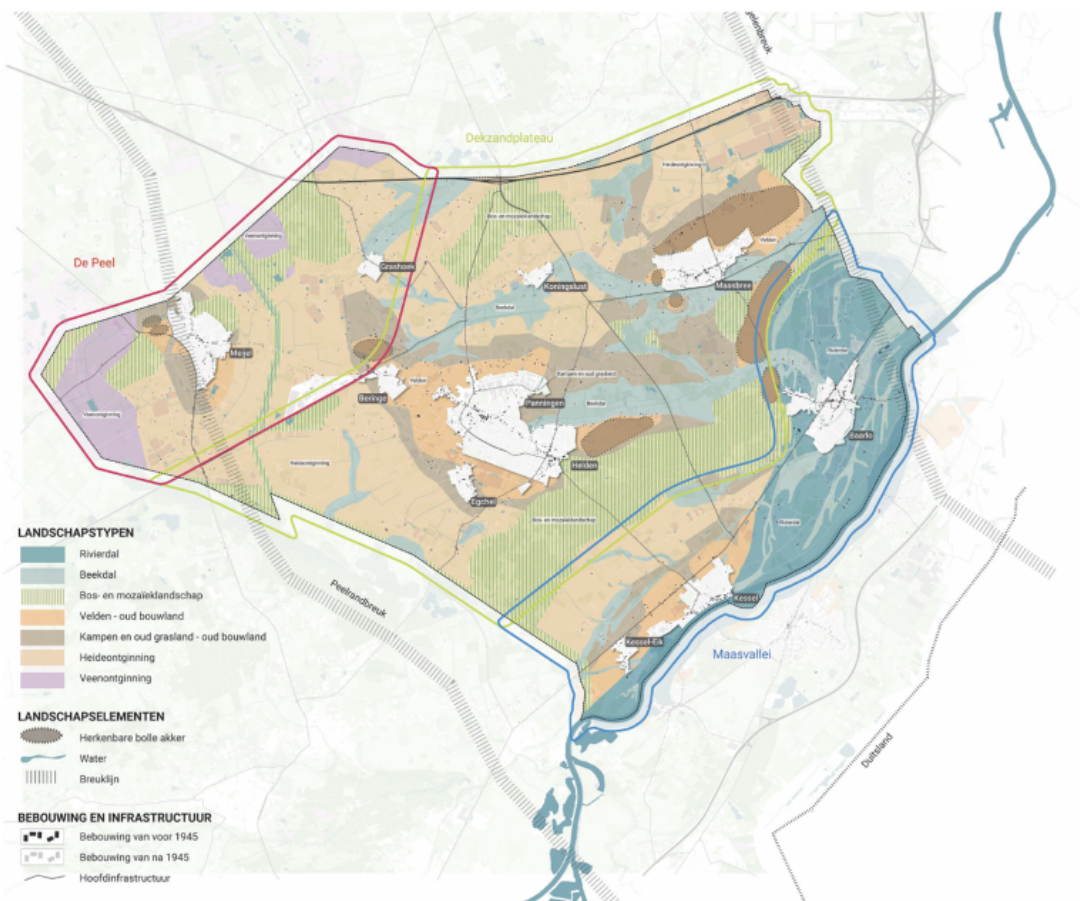
Figuur 2 Schematische weergave positie Gids Ruimtelijke Kwaliteit.

Alle andere initiatieven worden in principe ambtelijk behandeld. Bij uw aanvraag wordt verwezen naar het gebiedstype en bijbehorende gebiedseigen principes. Als uw initiatief hiervan afwijkt, verkent de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit samen met u welke ruimtelijke ingrepen uw plan kunnen verbeteren.

Hoe verloopt de procedure bij de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit?

Voordat u in gesprek gaat bij de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit, wordt uw gesprek ambtelijk voorbereid. Bekeken wordt welk thema, welstand, landschap en erfgoed (of een combinatie van meerdere), het meest relevant is voor uw initiatief.

Uw initiatief, onderbouwd aan de hand van de gebiedseigen principes en voorzien van uitwerking voor de landschappelijke inpassing, wordt vervolgens besproken in de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit. Bij een positief advies gaat het voorstel naar het college van B&W. Een negatief advies wordt schriftelijk toegelicht, en eventueel voorzien van mogelijkheden om verbeteringen door te voeren. Indien nogmaals negatief wordt geadviseerd, wordt het plan ter beoordeling aan het college voorgelegd.

Figuur 3 Gebiedstypen gemeente Peel en Maas

3. KWALITEITS- MATRIX

LEIDRAAD VOOR INITIATIEVEN OM BIJ TE DRAGEN AAN DE RUIMTELIJKE KWALITEIT

We vinden het van belang dat ieder initiatief zo veel mogelijk bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit van een plek. Daarom is bij ieder initiatief dat niet rechtstreeks kan op basis van het Omgevingsplan Peel en Maas (en dus via een BOPA of omgevingsplanwijziging mogelijk wordt gemaakt) het verplicht om ruimtelijke kwaliteit toe te voegen. In dit hoofdstuk is vastgelegd welke tegenprestatie wordt gevraagd bij welke ontwikkeling. Er zijn aanvullend een aantal bijzondere gebiedstypen waar dit extra van belang is. Bij de totstandkoming van een initiatief wordt daarom gewerkt met twee categorieën voor kwaliteitsverbetering: basiskwaliteit en basiskwaliteit plus. In dit hoofdstuk staat beschreven wat er onder die twee categorieën verstaan wordt, en hoe een initiatief daar aan kan voldoen.

Basiskwaliteit

Er moet sprake zijn van basiskwaliteit bij iedere ontwikkeling en functiewijziging binnen het bestaande bouwvlak, al dan niet een uitbreiding van het bouwvlak en eventueel het activiteitenvlak. Basiskwaliteit bestaat uit twee onderdelen:

- De gebiedseigen principes, zoals beschreven in de Atlas Gebiedstypen

- Een landschappelijke inpassing. Hierbij wordt de voorkeur gegeven aan:
 - Het denken in structuren en ontbrekende schakels in plaats van het optellen van een tal van losse ingrepen;
 - Het toepassen van gebiedseigen beplanting;
 - Het vormgeven aan een robuust landschap / groenstructuur.

Als basis voor de omvang van de landschappelijke inpassing geldt dat er sprake moet zijn van **10%** van de oppervlakte van de **nieuwe bebouwingen verharding dan wel van de uitbreiding van het bouw- of bestemmingsvlak of betreffende oppervlakte van de functiewijziging**, zie figuur 4. Ongeacht de hoogte van het percentage voor de landschappelijke inpassing moet de ontwikkeling aanvullend op de basiskwaliteit voorzieningen treffen ter voorkoming van hemelwaterproblematiek als gevolg van de nieuwe bebouwing en verharding.

Basiskwaliteit Plus

Het gebiedstype **rivier- en beekdal, bos- en mozaïeklandschap of bolle akker** op de landschapskaart (zie figuur 3) kennen een hoge cultuurhistorische waarde en zijn van groot belang voor de natuurwaarden van de gemeente Peel en Maas. Voor deze gebieden geldt een percentage van **15%** wat betreft de landschappelijke inpassing van de oppervlakte van de **nieuwe bebouwing en verharding dan wel van het totale bouw- of bestemmingsvlak bij uitbreiding of functiewijziging van het bouw- of bestemmingsvlak**, zie figuur 4.

Voor bepaalde ontwikkelingen zoals agrarische intensieve veehouderij (IV) en glastuinbouw locaties zijn referentiematen vastgesteld. De provincie Limburg heeft in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) 2006 referentiematen ingevoerd voor intensieve veehouderij en glastuinbouw om meerdere redenen die samenhangen met ruimtelijke ordening, milieubescherming en kwaliteitsverbetering van het landschap. Deze referentiematen zijn door de gemeente Peel en Maas overgenomen in de 'Structuurvisie Intensive Veehouderij en Glastuinbouw Buitengebied'. Bij overschrijding van deze referentiematen gelden extra aanvullende kwaliteitsmaatregelen. De geldende referentiematen kunt u raadplegen in de structuurvisie via [deze link](#). De referentiemaat van woonbebouwing ligt op 1000m³. Als besloten wordt om een ontwikkeling toe te staan die de vastgelegde referentiemaat overstijgt is er ook sprake van basiskwaliteit plus en geldt een percentage van **15%**.

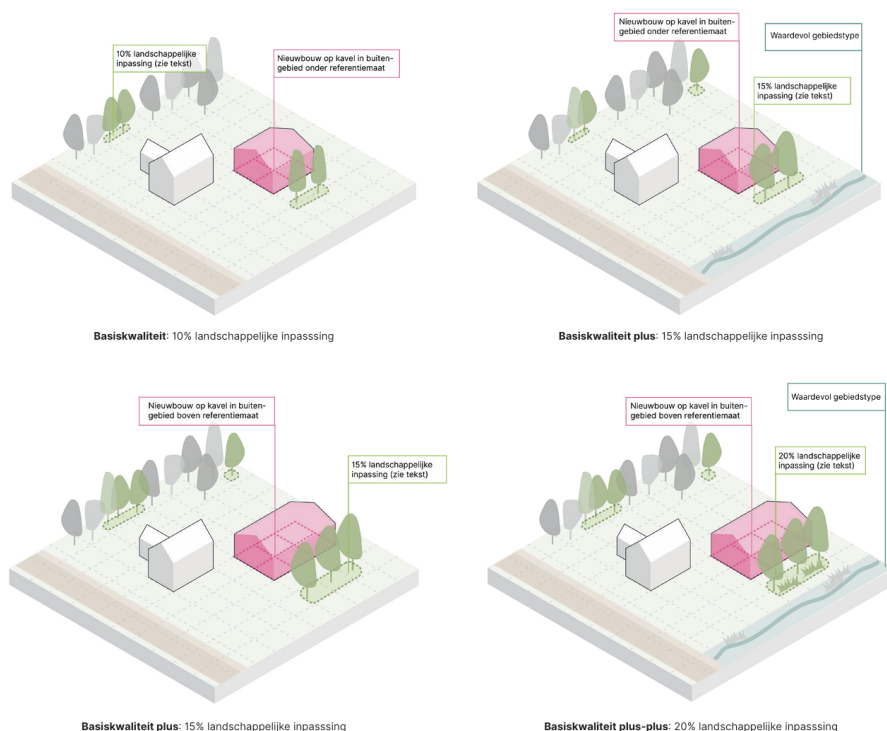
Basiskwaliteit Plus-Plus

In die gevallen waar een ontwikkeling zowel in een waardevol gebiedstype ligt en de referentiemaat overstijgt is er sprake van basiskwaliteit plus-plus waarbij een percentage geldt van **20%** van de oppervlakte van de **nieuwe bebouwing en verharding dan wel van het totale bouw- of bestemmingsvlak bij uitbreiding of functiewijziging van het bouw- of bestemmingsvlak**, zie figuur 4.

Kwaliteitsmatrix

In de kwaliteitsmatrix (zie figuur 5) is een overzicht te vinden van het percentage landschappelijke inpassing per gebiedstype en ontwerpprincipes die op elke plek gelden. Daarbij onderscheiden we vijf soorten locaties waar initiatieven kunnen plaatsvinden. Het buitengebied (1), dorpslinten (2) de dorpsrand (3), woonwijken (4) en industrie- en bedrijventerreinen (5). Voor deze verschillende locaties gelden verschillende ontwerpprincipes, die terug te vinden zijn in het Inspiratieboek, dat ook onderdeel is van de Gids Ruimtelijke Kwaliteit. Voor het buitengebied en de dorpsrand zijn de principes verder gekruist met het betreffende (aangrenzende) gebiedstype. Hierbij is ook opgenomen of het gaat om een gebied waar de Basiskwaliteit of Basiskwaliteit Plus geldt.

Concrete uitgangspunten voor de landschappelijke inpassing en gebiedseigen beplanting zijn beschreven in figuur 6 en figuur 7.

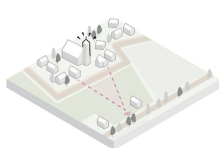
Figuur 4 De landschappelijke inpassing is een percentage gekoppeld aan de omvang (toegevoegde bebouwing/verharding of functiewijziging) van het initiatief en het gebiedstype. In de schetsen wordt enkel ter illustratie de uitbreiding van bebouwing/verharding getoond. Het voorbeeld van functiewijziging is hier niet geïllustreerd.

BUI- TENGE- BIED (B)				B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10
	10% basis- kwaliteit 15% basis- kwaliteit plus		Velden - oud bouwland	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓
			Kam- pen en oud gras- land - oud bouwland	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	
			Heideontginning	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
			Veenontginning	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	15% basis- kwaliteit plus 20% ba- sisk. plus- plus		Rivierdal	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓
			Beekdal	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
			Bos- en mozaïek- landschap	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	
			Bolle ak- ker (te vinden- in oud bouw- land)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓

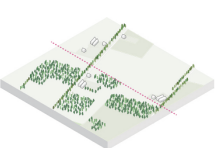
DORPS- RAND (R)	10% basis- kwaliteit 15% basis- kwali- teit plus		Velden - oud bouwland	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
			Kam- pen en oud gras- land - oud bouwland	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
			Heideontginning	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
			Veenontginning	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
	15% basis- kwali- teit plus		Rivierdal	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓
			Beekdal	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓
			Bos- en mozaïek- landschap	✓		✓	✓	✓	✓			✓	✓
			Bolle ak- ker (te vinden- in oud bouw- land)	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	DORPSLINT (L)			L1t/m L7									
WOONWIJK (W)			W1 t/m W5										
INDUSTRIE- EN BEDRIJVENTERREIN (I)			I1 t/m I6										

Figuur 5 De Kwaliteitsmatrix: ontwikkelprincipes bieden houvast bij het invulling geven aan ruimtelijke kwaliteit en het percentage landschappelijke inpassing per gebiedstype. De ontwikkelprincipes zijn uitgewerkt in het Inspiratieboek. Een overzicht van de ontwikkelprincipes wordt getoond op de volgende pagina's.

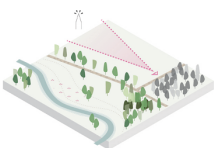
BUITENGEBIED [B]

B1 - Zet in op het behouden en versterken van doorkijken vanuit bebouwde omgeving

B2 - Koester het gevoel van openheid

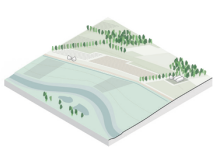
B3 - Vertel het verhaal van de (cultuur)historische (landschaps)elementen

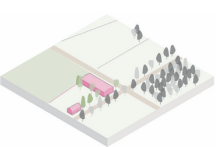
B4 - Ga op zoek naar de samenhang in bebouwing en landschappelijke elementen

B5 - Koester en versterk de kwaliteit van het groen

B6 - Speel in op grondgebruik dat karakteristiek of typisch is voor het gebied

B7 - Zoek aansluiting bij het verkavelingspatroon dat karakteristiek of typisch is voor het gebied

B8 - Verken de kansen voor een heldere beplantingsstructuur

B9 - Zet in op een afwisseling van besloten (en bosrijke) en open gebieden

B10 - Zoek naar mogelijkheden om het reliëf in het landschap te tonen

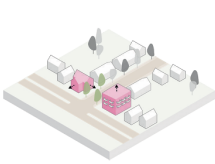
DORPSLINT INCLUSIEF DORPSHART [L]

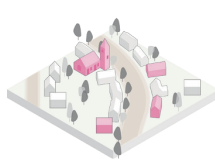
L1 - Haal inspiratie uit het lint als lijnvormige structuurdrager

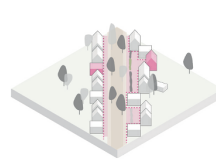
L2 - Koester het dorpshart als een verbijzondering in het dorpslint

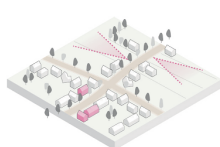
L3 - Verken de kansen om de leesbaarheid van de entree van de kern te vergroten

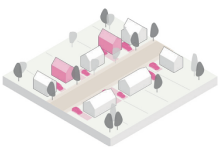
L4 - Zoek aansluiting bij de schaal- en maatvoering en het lint als organisch gegroeide structuur

L5 - Zoek aansluiting bij de positionering en overgangen openbaar-privé van de naburige bebouwing

L6 - Haal inspiratie uit de ritmiek van het dorpslint

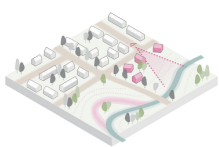

L7 - Los parkeren zoveel mogelijk op eigen terrein op en beperk aantal erftoegangswegen

DORPSRAND [R]

R1 - Haal inspiratie uit de nabij gelegen landschappelijke structuur

R2 - Zoek naar kansen om de beleving van het rivier- en beekdal te versterken

R3 - Verken de kansen om de overgang tussen bebouwing en landschap een duidelijk karakter te geven - een harde, scherpe overgang of een geleidelijke overgang met een halfopen, uitwaaiende dorpsrand - een duidelijk karakter te geven.

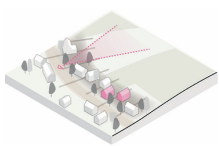
R4 - Zoek aansluiting bij de schaal- en maatvoering van de bebouwing in de dorpsrand en het aangrenzende buitengebied

R5 - Zoek aansluiting bij de ritmiek van de dorpsrand

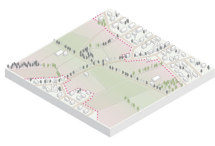
R6 - Zet in op een aantrekkelijk aanblik van de dorpsrand

R7 - Koester en versterk waar mogelijk de verdichte dorpsrand als omkadering van bolle akkers

R8 - Zet in op de leesbaarheid van de afzonderlijke dorpskernen en koester de groene buffers tussen de kernen

R9 - Verken de kansen om te werken aan een robuust landschappelijk raamwerk bij de inpassing van een verzameling aan functies

R10 - Draag bij aan de relatie tussen het buitengebied en het dorpshart.

WOONWIJKEN [W]

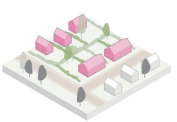
W1 - Haal inspiratie uit bestaande stedenbouwkundige structuren of principes

W2 - Koester de 'groene longen' van bestaande woonwijken

W3 - Zoek aansluiting bij de schaal- en maatvoering van de reeds aanwezige bebouwing. Hoogte kan ingezet worden als accent.

W4 - Verken de kansen om in te zetten op eenduidige en representatieve erfafscheidingen om verrommeling tegen te gaan

W5 - Zoek naar parkeeroplossingen waarvan de impact op het groene karakter van de wijken beperkt is

INDUSTRIE- EN BEDRIJVENTERREINEN [I]

11 - Zoek aansluiting wat betreft vormgeving, materiaalkeuze en kleurstelling bij de omliggende bebouwing

12 - Zet in op de leesbaarheid van de afzonderlijke bebouwingselementen

13 - Verken de kansen om industrie- en bedrijventerreinen te benutten als visitekaartje van de kern

14 - Zoek naar kansen om de overgangen van het bedrijventerrein en het omliggend landschap te verzachten

15 - Draag bij aan de leesbaarheid van de entrees van industrie- en bedrijventerreinen

16 - Los parkeren en het laden lossen voor elk bedrijf op het eigen perceel op en zoek aansluiting bij de kwaliteit van inrichting van de openbare weg

Uitgangspunten

- Bestaand waardes zoals, kwalitatief en streekeigen groen, in beeld brengen en behouden. Dit vormt de basis van een inpassingen.
- Bestaand groen mag meetellen bij landschappelijke inpassing, mits:
 - 'Bestaande' en 'aan te leggen' landschapselementen: streekeigen, volgens sortimentslijst erfbeplanting.
 - Het binnen het perceel valt. Werkelijke huidige kroonprojectie (=luchtfoto) minus verharding binnen kroonprojectie/ minus het deel v.d. kroonprojectie buiten plangebied.
 - Bij bestaande solitaire bomen geldt dat een maximum van 25m² aan kroonprojectie dat per boom mee kan tellen als landschappelijke inpassing.
- Bij 'opruimen laurier/ coniferen' telt de prestatie additioneel als het op te ruimen plantsoen wordt vervangen door streekeigen plantsoen.
- Aanplant solitaire bomen, nieuw: 1e orde = > 12m hoog en 25 m² projectie. 2e orde = 6 tot 12m hoog en 14 m² projectie. 3e orde = < 6 m hoog en 6m² projectie. Vormboom, leiboom kandelaber = 3m² projectie {Ø 4 in 20 jaar}. Definitie 'solitaire boom' = heeft de ruimte om zonder fysieke beperking tot volle wasdom te komen; 1e orde minstens 10m onderling, 2e orde minstens 6m onderling, 3e orde minstens 4m onderling.
Minimale aanplant maat bomen is 16-18 cm. stamomtrek gemeten op 1,30m hoogte.
- Bij loofhouthagen, bosplantsoen en struweel tellen de m² additioneel als deze landschapselementen worden aangevuld met solitaire bomen.
- Aanplant bosplantsoen: de m² v.h. plantvak telt als oppervlakte, niet het ruimtebeslag in de eindsituatie.
Bosplantsoen dient te bestaan uit diverse inheemse soorten in groepjes van 3 tot 5st. op 1,25 tot 1,50m afstand onderling. Hierin kunnen onderdelen uitgroeien tot boom op een afstand van 10 meter. Maat 60 / 80cm met doorgroeiende bomen om de 7 à 8m in rijen van 1,25 tot 1,5m uit elkaar; aan weerszijden buitenom 0,5 meter afstand; hoogte en beheer afhankelijk van vereiste in langslagen.

Bestaande landschapselementen, waarden en prestaties			Voorwaarden	Oppervlakte	Factor	Waarde in m ²
	Bomen	Werkelijke huidige kroonprojectie	Streekeigen	-	-	max. 25m ²
	Loofhouthagen/kniphagen		Streekeigen	Lengte x 0,5	1	0,5
	Bosplantsoen/struweel		Streekeigen	1	1	1
	Natuurlijke poel			1	1	1
Nieuw aan te leggen	Opruimen laurier/coniferen			Lengte x 0,5	0,5	0,25
			Voorwaarden	Oppervlakte	Factor	Waarde in m ²

landschapselectie- menten, waar- den en prestaties	Bomen, solitair	Boom 1e orde	Min- stens maat 16- 18	-	-	25
		Boom 2e orde	Minstens maat 14-16	-	-	14
		Boom 3e orde	Minstens maat 12-14	-	-	6
		Vormboom, lei- boom, kandelaber	Minstens maat 12-14	-	-	3
	Loofhoutha- gen/kniphagen	Gemengde haag	Minstens maat 60-80	Lengte x 0,5	1	0,5
		Haag van één soort		Lengte x 0,5	0,5	0,25
	Bosplant- soen/struweel			1	1	1
	Natuurlijke poel			1	1	1

Figuur 6 Richtlijnen beplanting bij landschappelijke inpassing

- Aanplant loofhouthagen: plantmaat minstens 60/80 cm, 4 à 5 stuks/m. Kniphogte minstens 0,8m. Gemengde haag: minstens 2 soorten.
- Aanplant bosplantsoen: gemengd streekeigen plantsoen, 1,25 tot 1,50m afstand onderling; plantmaat minstens 60/80 cm.
- Natuurlijke poel: jaarrond watervoerend; flauwe talud aan de noordzijde, natuurlijke (oever-) beplanting, geen vee.

Sortimentslijst erfbeplanting Peel en Maas

Bomen algemeen			Hoogstamfruit - Appel		Hoogstamfruit - Peer	
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Orde	Nederlandse naam	Orde	Nederlandse naam	Orde
Acer pseudoplatanus	esdoorn	1	Santana	3	Concorde	3
Aesculus hippocastanum	paardekastanje	1	Topaz	3	Beurre Hardy	3
Alnus glutinosa	zwarte els	1	Rajka	3	Charneux	3
Alnus incana	witte els	2	Rubinola	3	Gieser Wildeman (bestuiver)	3
Betula pendula	ruwe berk	1	Red Devil	3	Beurre Alexander Lucas	3
Betula pubescens	zachte berk	1	Jos Mucsh	3		
Carpinus betulus	haagbeuk	1	Groninger Kroon	3		
Castanea sativa	tamme kastanje	1	Sterappel	3		
Fagus sylvatica	gewone beuk	1				
Fraxinus excelsior	es	1				
Juglans regia	okkernoot	1				
Populus alba	witte populier	1				
Populus canescens	grauwe populier	1				
Populus nigra	zwarte populier	1				
Populus trichocarpa	balsempopulier	1				
Prunus avium	zoete kers	2				
Quercus petraea	wintereik	1				
Quercus robur	zomereik	1				
Robinia pseudoacacia	acacia	1				
Salix alba	knotwilg	3				
Salix alba	schietwilg	1				
Sorbus intermedia	lijsterbes	2				
Tilia cordata	winterlinde	1				
Tilia platyphyllos	zomerlinde	1				
Tilia tomentosa	zilverlinde	1				

Leidboom			Hoogstamfruit - Kers		Hoogstamfruit - Pruim	
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Orde	Nederlandse naam	Orde	Nederlandse naam	Orde
Tilia europaea	hollandse (lei) linde	1	Kordia	3	Reine Claude Verte	3

Hoogstamfruit - Overig		Hoogstamfruit - Pruim	
Nederlandse naam	Orde	Nederlandse naam	Orde
Moerbe (Morus alba)	2	Opal	3
Kweeper (Cydonia oblonga)	3	Anna Späth	3
Mispel (Mespilus germanica)	3	Early Prolific	3
		Hauszwetsche	3

Bosplantsoen	
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam
Acer campestre	veldesdoorn
Alnus glutinosa	zwarte els
Alnus incana	witte els
Amelanchier lamarckii	Drents krentenboompje
Betula pendula	ruwe berk
Betula pubescens	zachte berk
Carpinus betulus	haagbeuk
Cornus mas	kornoelje, gele
Cornus sanguinea	kornoelje, rode
Corylus avellana	hazelaar
Euonymus europaeus	kardinaalsmuts
Fagus sylvatica	gewone beuk
Fraxinus excelsior	es
Ilex aquifolium	hulst
Ligustrum vulgare	liguster
Pinus sylvestris	grove den
Populus nigra	zwarte populier
Populus tremula	ratelpopulier
Prunus avium	zoete kers
Prunus padus	vogelkers
Prunus spinosa	sleedoorn
Quercus petraea	wintereik
Quercus robur	zomereik
Rhamnus catharticus	wegedoorn
Rhamnus frangula	vuilboom
Rosa canina	hondsroos
Rosa rugubosa	eglantierroos
Salix alba	schietwilg
Salix aurita	geoorde wilg
Salix caprea	boswilg
Salix cinerea	grauwe wilg
Salix fragilis	kraakwilg
Sambucus nigra	vlier
Sambucus racemosa	bergvlier
Sorbus intermedia	lijsterbes
Ulmus laevis	steeliep
Viburnum opulus	Gelderse roos

Figuur 7 Sortimentenlijst

Opmerking 1: Bij streekeigen loofbomen uit de sortimentslijst is het uitgesloten om cultivars van in- heemse/streekeigen soorten toe te passen. Cultivars bezitten namelijk vaak een niet- landschappelijke verschijningsvorm, bijvoorbeeld een extreem zuilvormige groeiwijze. Dit ‘tuinachtige beeld’ is niet passend in het buitengebied. Daarnaast kennen cultivars kwetsbaarheden door uitgestelde onverenig- baarheid en een verarmd genetisch spectrum door kloning.

Opmerking 2: Voorkomen moet worden dat bomen, die als vrijuit groeiende bomen in een landschappelijk inpassingsplan verknipt worden gepresenteerd als vormbomen. Qua landschappelijke prestatie maakt dit nogal uit of het gaat om een vrijuit groeiende boom of een vormboom. Daarom moet in een plan expliciet worden vermeld of het gaat om vormbomen of om vrijuit groeiende bomen.

Indieningsvereisten

- Inpassingsplan / landschapsplan met in ieder geval
 - Plattegrond met locatie beplanting.
 - Plattegrond met standaard oriëntatie en noordpijl.
 - Plattegrond met logische schaal en voldoende omgeving.
 - Relevante doorsneden met maatvoering.
 - Plantlijst met soorten, hoeveelheden en groottes, van zowel bestaand als nieuw groen afzonderlijk.
 - Berekening kwaliteitsbijdrage.
 - Beheer- en onderhoudsparagraaf.
- Bij het inpassingsplan moet een tekening worden bijgevoegd van de eindsituatie waarin de maten zijn opgenomen van de beplanting (breedte en hoogte). Tevens dient een tekening met daarop de relevante doorsneden van de beplanting te worden bijgevoegd. De maten moeten zowel op de tekening als in de tekst.
- In de beheer- en onderhoudsparagraaf wordt aangegeven hoe er wordt omgegaan met het onderhoud zodat de kwaliteitsmaatregelen duurzaam in stand gehouden worden. De aanvrager heeft namelijk een instandhoudingsverplichting. Het volgende dient aangegeven te worden:
 - Hoe en wanneer bomen worden gesnoeid (ABC bomen snoei je bijv. alleen als ze in blad staan i.v.m. bloeden)
 - Hoe, hoe vaak en wanneer de hagen worden geknipt (per soort is dit verschillend)
 - Hoe en wanneer een bosplantsoen c/q inpassing met struiken wordt gesnoeid en teruggezet en welke frequentie (dit om te voorkomen dat er in één jaar een kaalslag plaatsvindt). Bij loofhouthagen, bosplantsoen en struweel tellen de m2 additioneel als deze landschapselementen worden aangevuld met solitaire bomen.

Figuur 7 Fictief voorbeeld van een verzorgde plattegrond/schets ter inspiratie

Panningen, 24 juni 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Peel en Maas,

*de gemeentesecretaris/directeur,
K.H. Werps-Aerts*

*de burgemeester,
B.C.M. Vostermans*